

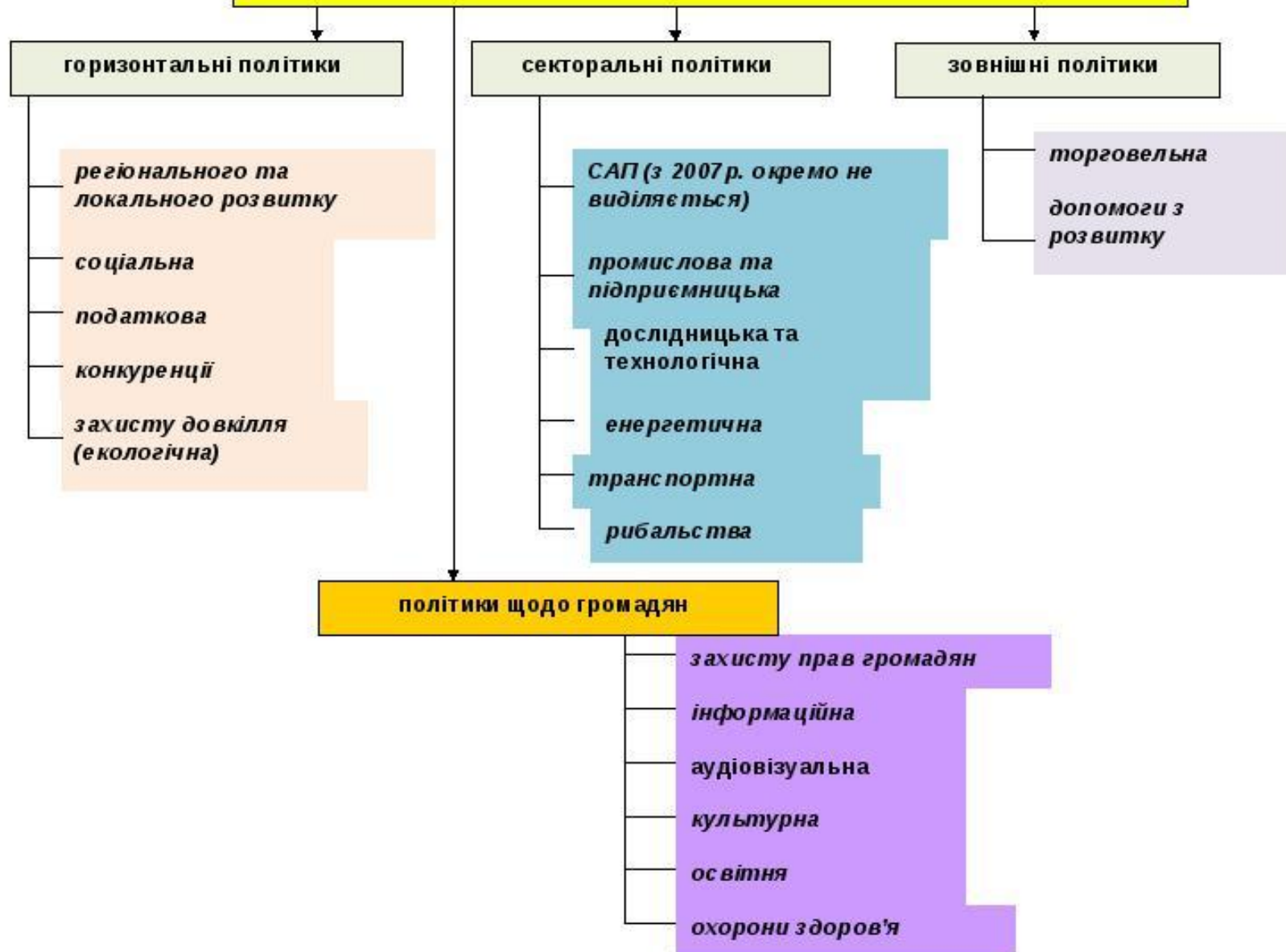
**ВІДДІЛ ОСВІТИ ЖАШКІВСЬКОЇ РАЙДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
РАЙОННИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
Вороненська загальноосвітня ЗОШ І-ІІІ ступенів
Жашківської районної ради
Черкаської області**

АГРАРНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

**підготувала
учитель географії та біології
Ішуніна Тетяна Іванівна,
спеціаліст вищої категорії**

2014

Політики ЄС

Єдина аграрна політика - узгоджені дії країн ЄС по забезпеченню стабільності постачання сільського господарства за стабільними цінами, підвищення продуктивності сільського господарства, підтримці життєвого рівня фермерів, розумного рівня роздрібних цін.

Завдання єдиної сільськогосподарської політики:

- *більша висока продуктивність с/г;*
- *гарантії відповідного життєвого рівня фермерів;*
- *ринкова стабілізація;*
- *забезпечення постачання і прийнятні ціни для споживачів.*

Сільськогосподарський сектор ЄС:

- *є великим експортером та імпортером с-г продукції;*
- *є безпечним, чистим, використовує природоохоронні методи виробництва, які гарантують якість продуктів та задовольняють попит;*
- *не тільки виробляє продукцію, але й забезпечує, щоб сільська місцевість залишалася місцем для життя, роботи та туризму;*
- *визначається на рівні ЄС урядами країн-членів та виконується країнами-членами. Сюди входить не тільки фінансова підтримка фермерів, а й сприяння для вироблення якісних продуктів, які є в попиті на ринку, та розробка додаткових способів покращення фермерського бізнесу в гармонії з навколишнім середовищем;*
- *фінансується платниками податків ЄС.*

Спільна аграрна політика (САП) - історично є першою і найбільш складною серед соціально-економічних політик Євросоюзу, а одночасно і найбільш розбудованою та витонченою формою аграрного інтервенціонізму, реалізованою від 1958 року.

У статті 39 Римського трактату визначено п'ять її основних цілей:

- забезпечення зростання продуктивності сільського господарства на основі технічного прогресу, раціональний розвиток сільськогосподарського виробництва та якнайповніше використання його виробничих можливостей, передусім, робочої сили;
- забезпечення належного рівня життя сільських жителів, зокрема внаслідок підвищення індивідуальних доходів осіб, зайнятих у сільському господарстві;
- стабілізацію ринку сільськогосподарської продукції;
- гарантію достатнього забезпечення населення продуктами харчування;
- забезпечення відповідного рівня цін для споживачів.

Концепція САП ґрунтується на трьох основних засадах:

- спільний ринок сільськогосподарської продукції;
- європейські преференції, тобто визнання першості продажу продуктів, що виробляються на території Союзу;
- фінансова солідарність, тобто участь всіх країн у фінансуванні сільського господарства за посередництвом відповідних фондів у межах бюджету ЄС.

Доходна частина бюджету ЄС складається із:

- єдиної ставки, яка застосовується до валового національного доходу країн – членів ЄС;
- податку на додану вартість;
- цукрових та інших податків (митних, компенсаційних зборів);
- штрафних санкцій.

Таблиця 1

Бюджет ЄС, 2008–2011 рр. (млрд. євро)

Рік	Забезпечення росту конкурентос проможності	Загальна аграрна політика	Соціальна політика	Глобалі- зація ЄС	Адміністра- тивні витрати	Допомога новим членам ЄС	Загалом
2008	58,0	55,0	0,7	7,3	7,3	0,2	129,1
зміни відносно 2007 р.	5,7%	-1,5%	16,7%	7,3%	4,4%	-53,5	2,2%
2009	60,2	56,1	1,5	8,1	7,7	0,2	133,8
зміни відносно 2008 р.	3,2%	1,0%	12,3%	7,3%	5,7%	1,2%	2,5%
2010	64,3	59,5	1,7	8,1	7,9		141,5
зміни відносно 2009 р.	3,3%	5,4%	10,5%	0,5%	3,80%		3,60%
2011	64,5	58,7	1,8	8,8	8,2		141,9
зміни відносно 2010 р.	0,4%	-1,4%	8,0%	7,5%	3,2%		0,3%

Частка основних статей доходів у бюджеті ЄС у 2008-2011 р., %

Рік	Єдина ставка до валового національного продукту	Податок на додану вартість	Цукрові податки	Інші надходження
2008	65	17	17	1
2009	67	16	6	1
2010	76	11	12	1
2011	76	11	12	1

Бюджет ЄС на 2012 рік

Статті витрат	Зобов'язання, млрд. євро	Виплати, млрд. євро	Частка в загальному бюджеті, %	Зміни відносно 2011 р., %	
				зобов'язання	Виплати
1. Забезпечення росту конкурентоспроможності	67,5	55,3	45,9	+4,7	+3,7
1а. Зростання конкурентоспроможності та зайнятості	14,7	11,5	10,0	+9,1	-0,2
1б. Спільність для зростання і зайнятості населення	52,7	43,8	35,8	+3,5	+4,1
2. Загальна аграрна політика	60,0	57,0	40,8	+2,2	+1,9
2а. Кошти та витрати, пов'язані з ринком	44,0	43,9	29,9	+2,6	+2,5
2б. Розвиток сільського господарства, рибальства; навколишнє середовище	15,9	13,1	10,8	-1,3	-0,1
3. Соціальна політика	2,1	1,5	1,4	+ 10,9	-1,3
3а. Свобода, безпека, правосуддя	1,4	0,8	0,9	+15,9	-2,5
3б. Громадянство	0,7	0,6	0,5	+2,1	+0,4
4. Глобалізація ЄС	9,4	6,9	6,4	+7,4	-4,0
5. Адміністративні витрати	8,3	8,3	5,6	+1,3	+1,3
Загалом	147,2	129,9	100		

У ЄС запроваджено лише два основних критерії перевірки бюджетної дисципліни, а саме:

- чи перевищує співвідношення між планованим та реальним бюджетним дефіцитом і ВВП встановлену контрольну величину;
- чи перевищує визначену контрольну величину співвідношення між публічним боргом і ВВП.

Водночас, слід відзначити, що сьогодні більшість країн ЄС та єврозони зазначеним критеріям не відповідають.

Зауважимо, що видатки бюджету Європейського Союзу щорічно становлять близько 120 млрд. євро, що становить лише 0,98% національного доходу брутто (ДНВ) країн – членів Союзу і менше 2,5% всіх витрат Євросоюзу.

Основні засади регулювання містяться в Законі Про харчові продукти, Постанові Європейського парламенту і Ради ЕС № 178/2002/ЕС, в яких встановлюються загальні принципи і вимоги правових норм в галузі харчових продуктів. Всі постанови діють в країнах-членах напрямую тобто без їх обговорення в законодавстві кожної окремої країни. Однак вимоги директив повинні вноситися до внутрішніх нормативно-правових актів.

Названий закон і інші нормативно-правові акти як Постанови Європейського парламенту і Ради 178/2002, 852/2004, 853/2004, 854/2004 і 882/2004), містять всі регулюючі норми.

Сфера регулювання включає:

- визнання підприємств;
- загальні вимоги до харчових продуктів, переробки і підприємств;
- вимоги до складу і якості окремих категорій продуктів;
- спеціальні вимоги до харчових добавок, генетично модифікованих продуктів, нових видів харчових продуктів і заморожених харчових продуктів;
- дозволені забруднюючі речовини;
- мікробіологічні вимоги;
- дозволені добавки, штучні регулятори смаку та запаху;
- гігієнічні вимоги до харчових продуктів;
- вимоги до працівників, які працюють в галузі обробки і їх рівня підготовки;
- матеріали і предмети, які контактують з продуктами;
- вимоги до очистки, дезінфекції і засобів боротьби з шкідниками;
- вимоги до води;
- вимоги до маркування;
- самостійний контроль виробника;
- ввезення харчових продуктів у Європейський Союз;
- державний нагляд і лабораторії, які аналізують проби;
- винятки.

У ЄС визначені певні пріоритети в галузі виробництва і контролю продуктів харчування:

- забезпечення населення продовольством;
- забезпечення продовольчої безпеки;
- створення чіткої системи заходів регулювання і підтримки сільського господарства;
- раціональне використання орних, пасовищних і лісових земель;
- розширення для населення можливостей одержати необхідні продукти;
- роль зовнішньоторговельної політики.

Однією з прерогатив було формування єдиної агропродовольчої політики співтовариства з метою:

- збільшити продуктивність сільськогосподарського виробництва;
- забезпечити справедливий рівень життя сільським мешканцям;
- стабілізувати аграрні ринки;
- забезпечити гарантоване продовольче постачання;
- забезпечити розумні ціни на продовольство для споживачів.

Основні пріоритети щодо якості та безпеки продуктів харчування:

- ✓ *контроль за якістю та безпекою продовольчої сировини і супутніх матеріалів, харчових продуктів, особливо дитячих;*
- ✓ *контроль за безпекою імпоротної продукції, особливо виготовленої на основі генетично модифікованих організмів (обов'язкове маркування такої продукції);*
- ✓ *подальше удосконалення нормативно-правової бази, зокрема розроблення національних медико-біологічних вимог і санітарних норм якості продовольчої сировини та харчових продуктів;*
- ✓ *надання громадянам юридичної підтримки у відшкодуванні їм матеріальних і моральних збитків у разі заподіяння шкоди від вживання небезпечних продуктів харчування;*
- ✓ *організація санітарної просвіти населення щодо профілактики харчових отруєнь та аліментарної профілактики негативного впливу дії чинників довкілля.*

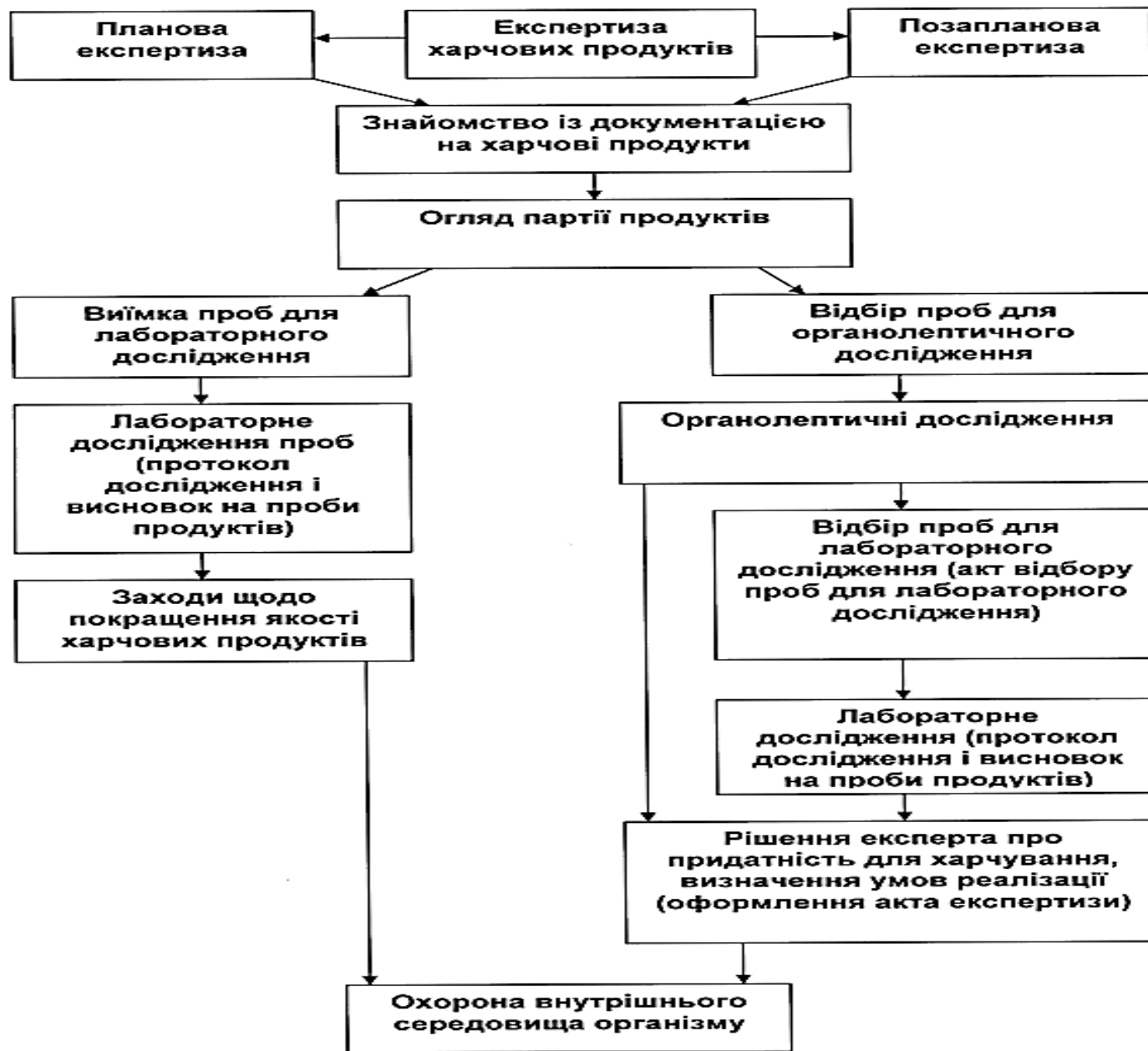

Рис. 1. Організація і порядок проведення експертизи харчових продуктів

Орган з безпеки продуктів харчування:

- незалежна наукова рада;
- наукова підтримка Комісії з питань не безпечності харчових продуктів
- збір і аналіз даних про безпеку продуктів харчування;
- ідентифікація ризиків;
- участь в управлінні кризами, пов'язаних з якістю продуктів харчування;
- інформування.

Перевірка Спільної аграрної політики ЄС

Європейська Комісія запропонувала ще більше модернізувати, спростити та раціональніше спрямувати Спільну аграрну політику. Цей крок допоможе скасувати досі наявні обмеження для фермерів, аби допомогти їм зреагувати на зростання попиту на продовольство. Так звана „перевірка” Спільної аграрної політики (CAP Health Check) ще більшою мірою зруйнує прив’язку прямих виплат, що їх отримують фермери, до обсягів виробництва, у такий спосіб дозволяючи фермерам якомога більше слідувати сигналам ринку.

Серед низки запропонованих заходів:

- скасування норм щодо обов’язкового тримання частки орної землі під паром;
- поступове зростання квот на виробництво молока та молочних виробів аж до повного скасування їх у 2015 році;
- зменшення інтервенціоністських дій у сільське господарство.

Ці зміни звільнять європейських фермерів від непотрібних обмежень та дозволять їм максимально збільшити свій виробничий потенціал.

Бюджет САП ЄС на 2014-2020 роки

Напрямок	Обсяг, млрд. євро	Відсоток
Фінансовий блок I - прями виплати і маркетингові витрати	281,8	72,8
Фінансовий блок II - сільський розвиток	89,9	23,2
Наукові дослідження й інновації в забезпеченні продовольчої безпеки, біоекономіки та сталого розвитку сільського господарства	4,5	1,2
Формування продовольчих резервів на випадок кризи у сільськогосподарському секторі	3,5	0,9
Безпека продуктів харчування	2,2	0,6
Продовольча допомога найбіднішим верствам населення ЄС (виплати із Європейського соціального фонду)	2,5	0,65
Фонд ЄС по адаптації до глобалізації	2,5	0,65
Всього	386,9	100

Основними елементами єдиної європейської аграрної політики є наступні:

- *Єдині ціни на сільськогосподарську продукцію всередині ЄС і єдиний механізм їх підтримки. Мінімально допустимі ціни на найважливіші сільськогосподарські продукти визначаються зазделегідь.*
- *Свобода торгівлі сільськогосподарською продукцією всередині ЄС, відсутність тарифних і кількісних обмежень. Єдині правила зовн. торгівлі с\г продукцією з третіми країнами та єдиний митний тариф.*
- *Єдине фінансування сільського господарства через Європейський фонд орієнтації і гарантії сільського господарства (ФЕОГА), на підтримку якого йде більше половини бюджету ЄС.*